

tegelijk.  
op de  
rziening-  
ken, zou  
ons zeer  
dit ad-  
steekenis  
terrein

L. F.

rkundige  
en over  
zevende  
Ier. No.  
en over  
ens aan-  
wel iets  
zen van  
rel werd  
lijk, dat  
ude koe  
1929 —  
n alinea  
roote pa-  
t urgent.

aten van  
ngstelling  
lacht ge-  
Het is  
melden.  
iten van  
l is het  
klokken-

ning, zoo  
n zijn hun  
oordig-  
ten keer  
komen,  
den pleegt  
Dat is óók  
Gods en de  
d en dit-  
le dingen  
den druk  
oorlopend  
dat hij God  
n „reser-  
choon God  
e“, dat doet  
et rijk der  
n te staan  
zoover zij  
elk ding  
igheid (dit  
willen lee-  
Gods tegen-  
ontzag,  
oordeelt (en  
eeren).

Joden ver-  
foden doen,  
hten van  
ng van het  
iet rijk der  
Joden, dat  
dache leven  
k van den  
emelrijk.

ongen leven  
worstelen-  
moet. Het  
en was be-  
n Wetgever  
aan heuren  
an den wet-  
gehelmenia  
genwoordig-  
igenlijk zoo  
onder hoog-  
zij ja en  
e is, dat

enschen, en  
na ordinair-  
uit den boo-

pelen en pijporgels, en waarin de regels voor de benoeming der leden worden opgenoemd.

Daarna wordt verwezen naar een instituut van dezelfde soort in deze woorden, en tusschen haakjes: „Naar verluidt, bestaat naast dezen Raad nog een soortgelijk adviseerend college, dat echter gelieerd schijnt te zijn met een of meer orgelfabrikanten.”

Behalve enkele clausules betreffende de werkwijze en de kosten (5 procent van de bouwsom van een orgel) vinden we hier de opmerking, dat ook Gereformeerde Kerken aan den Klokken- en Orgelraad advies kunnen vragen.

Nu is dit niet onjuist, maar wel is het jammer, dat in een toonaangevend kerkblad op deze wijze partij getrokken wordt. (Om misverstand te voorkomen: hij geen van beide orgelraden ben ik op eenigerlei wijze geïnteresseerd.)

Indien het „soortgelijk adviseerend college” op de bovenvermelde wijze gelieerd scheen te zijn, was het dan niet voorzigtiger geweest, eerst nauwkeurig inlichtingen in te winnen, of eenvoudig het bestaan der beide raden zonder meer te vermelden, of (indien men „officiëleiteit” als norm van betrouwbaarheid neemt), over de niet-officiële instelling te zwijgen? Met een aanduiding als deze is dat „soortgelijk adviseerend college” allerm minst gediend. (Bedoeld is waarschijnlijk de Kerkorgelraad, bestuurd door de heeren Frans Hasselaar, S. P. Visser, A. All, T. Telman en Jan Zwart.)

En ook de kerken hebben er weinig aan.

Overigens is het de vraag, of het gewenscht is onze Gereformeerde Kerkeraden zonder meer te verwijzen naar de bestaande orgelraden, welke dan ook. We ontkennen niet, dat ze zich van hun advies vaak moeten bedienen omdat het niet

ze. Wanneer het „ja” moet zijn, en men zegt dan „neen”; of, wanneer het „neen” moet zijn en men roept dan „ja”, dan vinden die menschen pas, dat de dingen verkeerd gaan. Een apert ongeloof, een uitgesproken ketterij, een ingaan tegen het autoritair vastgestelde, dáár begint bij hen de zonde pas.

Maar Christus ziet de dingen anders liggen.

Bij Hem begint het kwaad reeds, als men zijn „ja” en „neen” onttrekt aan de sfeer der oneindigheid, der eeuwigheid, en van het absolute. Ons „ja” en ons „neen”, ze moeten vol zijn van de eeuwigheid. Ze moeten zóó vol daarvan zijn, dat men niet meererbóven uitkan spreken. De hoogste spanning wordt immers ook niet opgevoerd? En wie zijn „ja” en „neen” daarom, eer hij begint te spreken, in zijn gedachtenwereld heeft uitgedroefd in worsteling met God, die behoeft niet hard te roepen, en behoeft ook niet met eeden te „werken”, want die mensch pleegt te leven onder het absolute gebod, en geeft dus aan zijn „ja” en „neen” de permanente kracht van den eed. De groote zonde is niet in de eerste plaats, dat een belofte gebroken wordt, maar, dat men het vraagstuk van geloften doen en geloften schenden opzet buiten de tegenwoordigheid Gods. Dáár begint de zonde. Immers, op deze manier is de praktische regeling van uitwisseling van geloften tusschen menschen en menschen te vergelijken met een onderlinge verkeersregeling in de „groote stad” van de wereld-maatschappij-tot-nut-van-het-algemeen; en dan zóó, dat de regelen van dat verkeer worden ingedacht en vastgesteld alleen naar de behoeften van het straatverkeer der groote stad. De mensch regelt zijn wetgeving naar — den mensch; hij is auto-noom en vraagt in zijn wetgeving niet naar God.

Maar in de stad der menschen moet het verkeer geregeld zijn door den opgeheven arm van God, den hoogsten Wetgever. Straatverkeer is nooit gelijkvloers te regelen in de stad Gods, want het is allereerst verkeer van menschen met God. De tweede tafel der wet is van de eerste geen oogenblik te scheiden. De zonde, zoo wil Christus zeggen, begint niet dán pas, wanneer een ketterij indruischt tegen de ware rechtzinnigheid, maar zij is dán reeds ingetreden, als een chronische toestand, wanneer men het vraagstuk van orthodoxie en heterodoxie, van „ja” en „neen” zeggen tegenover de geopenbaarde waarheid, losmaakt van de absolute eischen der eeuwige waarheid Gods. Niet alleen de ketter is zondaar, maar ook de zoogenaamde orthodoxe, die niet „gespannen” staat voor God. En doorgaans is die laatste de eerste overtreders in Gods huis, — of eigenlijk: alle zonde van den eerstgenoemde begint met de zonde van laatstgenoemde. De farizeeërs speuren naar ketterijen, en ze doen wel; maar

anders kan, en het dan in het belang van de kerk is. Het komt echter voor, dat hij colleges, waarvan de leden of geheel, of gedeeltelijk buiten onze Gereformeerde Kerken staan, raad gezocht wordt, terwijl men even degelijke adviezen uit eigen kring zou kunnen krijgen. Een dergelijk opzij schuiven van ter zake kundigen wier belangloze diensten men overigens soms als vanzelfsprekend aanvaardt, dient allerm minst gepropageerd te worden.

Iedere verwijzing naar adviseurs inzake orgelbouw — hetzij organisten individueel, hetzij daarvoor ingestelde organisaties — beginne met de kerkeraden — nog beter misschien de commissies van beheer — eraan te herinneren, dat ze zich eerst ter dege dienen te overtuigen, of geen daarvoor in aanmerking komende functionarissen of colleges (bijv. organistencollege of een commissie van vakkundigen daaruit) worden voorbijgegaan. In elk geval dienen zij, die geregeld met hun muzikale gaven de gemeente dienen, geraadpleegd te worden vóór men zich in verbinding stelt met welken raad ook. Zelfs al wil men zich niet enkel op hen verlaten, toch dienen ook „matige” organisten vooraf gekend te worden in de voorzieningen die „hun” instrument aangaan, i.e. van wie(n) men vakkundig advies wil vragen. Als regel heeft een organist die als zodanig maar matigjes voldoet, van „orgelvraagstukken” meer verstand dan de meeste leden van de Commissies van Beheer, hoe knap ze verder mogen woen.

Er wordt op het gebied van advies bij orgelbouw vaak allerzonderlingst met de belangen van de kerken gesold. Vaak uit onwetendheid, dat is zoo. Waar goede leiding ontbreekt worde voorlichting gezocht in wijder kring. Maar niet eerder.

Waarschijnlijk heeft de opsteller van het be-

als ze vergeten, hun waarheids- en leugenprobleem op te zetten midden op Gods forum, dan hebben zij bij voorbaat de lucht bedorven voor hun gunstelingen en hun verworpenen te zaam. Dát is de eerste en de groote ketterij, haeresie van het hart, waarvan de uitgangen zijn des levens.

\* \* \*

Door deze gedachten te werpen onder Zijn volk heeft de Christus dus den eed buiten werking gesteld, voor zoover het de vrije gemeenschap van de burgers van het rijk der hemelen in dat hemelrijk zelf betreft. Het was de krampachtige worsteling van den Messias, om Zijn volk weer op te tillen naar het niveau der theocratie; het was het warm stoken van den vloer, waarop hun voeten driebelden of dansten.

En aan dit Zijn eigen woord is Christus steeds getrouw geweest.

Hij heeft al Zijn woorden gezegd onder de open zon, recht naar het hart van God. Hij heeft geen woordenboek van plechtige, statige termen aangelegd, om die te gebruiken bij schoone gelegenheden, teneinde dan verder in „normale” oogenblikken te spreken in het jargon van den tijd en van de samenleving der menschen, doch Hij heeft al Zijn woorden gevuld met een inhoud, die oneindig was, zóó zwaar, en met de eeuwigheid geladen, zóó ernstig. Het „normale”, dat is bij Hem zoo zwaar als die groote „abnormaliteit”, die men God noemt of eeuwigheid.

Dus waren al Zijn woorden eeden. Nooit behoefde Christus de hand op den bijbel te leggen voor een inaugurele rede, of voor een plechtige verbintenis, onder eede, — want de bijbel is in Zijn hart en spreekt altijd door Zijn mond. Hij bezweert zich elk oogenblik in de gedachte; dus heeft Hij de formule nooit nodig. Hij is altijd in eeden, omdat Hij ook altijd in Eden is. Hij „stelt” zich voortdurend „in” op het paradijs, al is Hij in de woestijn — dit is dan ook Zijn lijden, al de jaren door, — want Hij stelt den Heere gedurig voor zich.

\* \* \*

Als gij nu daaraan vasthoudt, dat Christus te allen dage gezworen heeft, zonder de formule daarvan noodig te hebben, dan voelt gij eerst, hoe zeer Kajafas Hem vernederd heeft, door van Hem een eed te vergen.

Dit was — wij herhalen het — de brutaalste Christusverloochening.

Want het was een miskenning van het feit, dat Hij nooit anders had gesproken, gedacht en gebeden, dan in de tegenwoordigheid van den eeuwig, van den levenden God.

Voor Christus was dit lijden dan ook bitter als de dood. Het was Zijn rechter, die Hem zoo miskennde. D.w.z. die rechter kon Hem niet an-

wuste „nachschrift”, wiens artikelenreeks we overigens met genoegen lezen, niet gedacht, dat hij daarmee aanleiding gaf tot het aanroeren van kwesties als deze.

Echter is het niet dit, dat ons het meest frappeerde.

De slotzin van het eerste gedeelte doet in dubbelzinnig „de deur dicht”. Maar die bewaren we nog even.

J. L. F.

## UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

### Persstemmen.

#### Lage bestrijding van Philip Mauro.

Philip Mauro is door de vertaling van enkele zijner boeken ook in ons land bekend.

Vroeger stond hij op chiliastisch standpunt.

Hij was het praemillennianisme toegedaan, een richting, waarover door ons reeds eer werd geschreven.

Maar hij kwam tot verandering.

Hij liet het „prae” varen om zich te wenden tot den eenvoudigen zin van Gods Woord.

Dat was een doorn in het oog van de Chiliasten. Zij bestreden hem met wapenen van het minste alloo.

De jongste troef, welke zij tegen hem uitspeelden, bestond in het verbreiden van het gerucht, dat hij krankzinnig was geworden.

„De Wachter” bevat de volgende apologie:

Philip Mauro, advocaat in Washington, D. C., en één van de voornaamste leiders in het godsdienstige

ders dan veroordeelen. Hij struikelde juist op zijn beste moment: toen hij den eed ging vragen. Al die woorden van haat en schimp, het spuwen en slaan en stompen, het was niet zóó erg mis, als juist de eisch: zweer mij bij God. Als Messias heeft Christus toch aan Zijn volk de bergrede gegeven; de fundamentele bediening des Woords. Hij heeft Zijn volk geplaatst onder den wijden koepel van de eeuwige bogen der waarheid. Maar hier in het Sanhedrin, d.w.z. in de plaats, waar God zelf Hem plaatst tegenover Zijn wet-tige overheid, hier is heel die wijde koepel van de bogen van recht en waarheid Gods schuifgegaan, achter een mooi geschilderd plafond, waarop misschien sterre, tjes” staan geschilderd, en mogelijk wel aanvallige cherubijnen geborduurd zijn door een eerzaam jersalamesch damescomité in de gordijnen, maar waar men zich thuis voelt, „chez soi”, en niet bij God, coram Deo. Ter plaatse van het gericht, aldaar is eerst de God-lichsheid en van daar straks de goddeloosheid.

Dat God Zijn zoon aan zulk een overheid prijsgeeft, is voor den auteur der bergrede een droevig lot geweest. Hij, die niet noodig heeft bezworen te worden, wordt nu bezworen met alle marktjoden mee.

Laat ons goed verstaan, dat hier het lijden van Christus voor het Sanhedrin zijn diepsten inslag heeft.

Stel eens even, dat Kajafas naar dezen Christus human gehoord had in voornamelijk rust; droom dan eens even verder, en neem eens aan, dat men Hem om Zijn door hen gevergden eed als Messias erkend had, dat Hem al de vuistslagen van straks gespaard gebleven waren, dat men gezegd had: welnu, Gij zijt dan de Messias, en om uws eeds wil gelooven wij het, — laat ons nu samen eens praten gaan over Israëls toekomst, — óók dan was Jezus beleedigd, bespot en gehoond en zwaar verdrukt. Want óók dan had men, door den eisch van den eed te stellen, gruwelijk miskend, dat Hij altijd in eeden was geweest. Elke „beraadslaging” van zulk een gezelschap met Gods Christus op dezen grondslag, zou in den wortel miskenning zijn gebleven, ongehoorzaamheid, ongeloof<sup>1)</sup>.

K. S.

<sup>1)</sup> De zonde van ongeloof kan (b.v. in de voorbereidingsprediking) het sterkst worden bestraft, als men den tekst noemt van Kajafas: ik bezweer u. Ter sprake komt dan in de lijn van het hovenstaande het verschil tusschen de eeden, die God zweert bij zichzelf, om onzer zwakheid wil (dus krachtens eigen wil, Hovreterbrief) en de eeden, die wij onzerzijds van Hem vragen. (Wie God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt. Ook het vragen van teekenen, het begieren van zekerheid buiten het Woord om, komt zoo in het rechte licht te staan.